

Slokdarmstenose: NSAID's

4343

Vaste orale toedieningsvormen

Bron	Bewijs	Effect
ref. 1 Abid S et al. Pill-induced esophageal injury: endoscopic features and clinical outcomes. Endoscopy 2005;37:740-4.	studie n=38	In deze retrospectieve studie is gekeken naar de data van patiënten die een duidelijke historie van geneesmiddelinname hadden en een acuut optreden van oesofageale symptomen hadden ervaren gedurende minder dan 3 dagen. Patiënten met een lange historie met symptomen van gastro-oesofageale reflux werden uitgesloten van de studie. Bij 92 patiënten was een geneesmiddel de oorzaak van de klachten. Bij 38 patiënten werden de klachten veroorzaakt door een NSAID. Hiervan gebruikten 15 patiënten acetylsalicylzuur, 14 naproxen, 7 indometacine en 3 ibuprofen. 14 van de 38 patiënten presenteerden zich met een bloedende oesofageale ulcus.
ref. 2 Singh NP et al. Oesophageal perforation following ingestion of over-the-counter ibuprofen capsules. J Laryng Otol 2008;122:864-6.	casus n=1	Een gezonde 18-jarige man presenteerde zich met slikproblemen, pijn bij het slikken, milde dyspnoe en algehele malaise. Twee dagen daarvoor had de patiënt een zachte capsule met 200 mg ibuprofen ingenomen tegen kiespijn. Hij voelde de capsule in het bovenste deel van de slokdarm zitten. Na het drinken van een paar glazen water voelde hij de capsule door de slokdarm gaan. Daarna kon hij normaal eten en drinken. Op de dag van de presentatie slikte hij weer een capsule. Weer voelde hij de capsule zitten. Dit keer had het drinken van water geen effect. Een paar uur na inname had hij zijn keel weer vrijgemaakt maar voelde hij een plotselinge brandende pijn in zijn nek en borst. De diagnose was geneesmiddelgeïnduceerde slokdarmperforatie.
ref. 3 Isler M et al. Cataflam-induced esophageal ulceration. Am J Gastroenterol 2001;96:1300-1.	casus n=1	Een 20-jarige vrouw had gedurende 6 dagen slikproblemen en permanente pijn in het midsternale gebied. De pijn werd verergerd door inname van voedsel en dranken en tijdens het liggen. Ondanks inname van ranitidine en een antacidum gedurende 5 dagen hielden de symptomen aan. De dag voor het optreden van de symptomen had ze 2 tabletten diclofenac zonder water ingenomen. Endoscopie liet een oesofageale ulcus zien in het eerste deel van de slokdarm. Andere delen van de slokdarm lieten een normaal beeld zien. Na start met een vloeibaar dieet en sucralfaat 1g 4 keer per dag waren de symptomen na 2 dagen verdwenen en 3 weken later liet endoscopie een normaal beeld zien.
ref. 4 Sugawa C et al. Bleeding esophageal ulcers caused by NSAIDs. Surg Endosc 1997;11:143-6.	casus n=4	-Een 63-jarige zwarte vrouw presenteerde zich met het plotseling overgeven van veel bloed. Ze beschreef het gevoel dat er iets bleef steken in de slokdarm, nadat ze haar fijn gemalen dosis ibuprofen 800 mg had ingenomen. Dit gevoel verdween nadat ze water had gedronken. Ongeveer 3 uur later gaf ze plotseling bloed over. Endoscopie liet een lange oppervlakkige zweer zien met een actieve bloeding aan de basis van de zweer. Een grote hiatushernia was aanwezig maar bewijs voor oesofageale reflux werd niet gevonden. Na behandeling met bloedtransfusies, antacida en H ₂ -antagonisten en parenterale voeding liet endoscopie 5 dagen later significant herstel zien. Endoscopie liet 3 weken later volledig herstel zien. -Een 41-jarige zwarte vrouw met een historie van overmatig alcoholgebruik presenteerde zich met overgeven van bloed, borst- en buikpijn en kortademigheid. Ze had 8-10 tabletten acetylsalicylzuur per dag genomen gedurende 3 weken. Voordat ze bloed overgaf kauwde ze op een paar tabletten. Endoscopie liet een grote oppervlakkige zweer zien in het midden van de slokdarm. Ook werd duodenitis en een paar slijmvliesdefecten in de maag vastgesteld. De symptomen verbeterden na behandeling met antacida en H ₂ -antagonisten en waren

ref 4, vervolg		2 weken later verdwenen. -Een 20-jarige man presenteerde zich met al 2 weken durende abdominale pijn, anorexie en gewichtsverlies. 2 dagen voor opname had hij 6 doses ibuprofen met acetylsalicylzuur genomen tegen rugpijn. Endoscopie liet een oppervlakkige zweer zien in het midden van de slokdarm waaruit bloed druppelde. Ook werd gastritis en duodenitis gevonden. Na transfusie en behandeling met antacida en H₂-antagonisten waren de symptomen na 3 dagen verdwenen. Endoscopie liet 3 weken later volledig herstel zien. -Een 18-jarige zwarte vrouw zonder noemenswaardige medische historie presenteerde zich met buikpijn en misselijkheid gedurende 3 dagen. 4 dagen voor opname had ze 3 keer per dag 2 tabletten ibuprofen genomen tegen hoofdpijn. Endoscopie liet een oppervlakkige oesofageale zweer zien in het midden van de slokdarm. Na behandeling met antacida en H₂-antagonisten verdwenen de symptomen binnen 2 dagen. Endoscopie liet 3 weken later volledig herstel zien.
ref. 5 Levine MS et al. Esophageal stricture caused by a Motrin tablet (ibuprofen). Abdom Imaging 1994;19:6-7.	casus n=1	Een 37-jarige gezonde man had plotseling opkomende pijn bij het slikken nadat hij zonder water een tablet met 800 mg ibuprofen had ingenomen tegen hoofdpijn. Hij had direct het gevoel dat de tablet bleef steken. Binnen een paar minuten ontwikkelde hij een brandend gevoel achter het borstbeen, dat werd verergerd door slikken. Dilataties van de slokdarm gaf verbetering van de symptomen. Na een paar weken kreeg hij slikproblemen bij het innemen van voedsel en een gevoel van een blokkade. Slokdarmstenose werd vastgesteld. Dilataties leidde tot verdwijnen van de symptomen.
ref. 6 Levine MS. Drug – induced disorders of the esophagus. Abdom Imaging 1999;24:3-8.	review	Geneesmiddelgeïnduceerde oesofagitis en slokdarmstenose zijn ook beschreven bij gebruik van verschillende NSAID's. Sommige patiënten hebben een cluster van kleine oppervlakkige zweren in het midden van de slokdarm, maar ook grote zweren komen voor. In de meeste gevallen treedt herstel op nadat het NSAID-gebruik is gestopt. Hoewel de pathogenese onduidelijk is wordt voorondersteld dat NSAID's oesofagitis kunnen veroorzaken door focaal contact. Een andere mogelijkheid is dat bestaande oesofagitis wordt verergerd bij patiënten met gastro-oesofageale refluxziekte, wat een verhoogd risico op stenose tot gevolg heeft.
ref. 7 Bonavina L et al. Drug-induced esophageal strictures. Ann Surg 1987;206:173-83.	review	Een retrospectieve studie liet zien dat bij 11 van de 55 patiënten met een goedaardige oesofageale strictuur een geneesmiddelgeïnduceerde laesie de oorzaak was. Bij 2 patiënten was acetylsalicylzuur het veroorzakende geneesmiddel. Deze patiënten gebruikten 1 week acetylsalicylzuur. De patiënten herstelden na behandeling van de strictuur. Tot het tijdstip van verschijnen van het artikel zijn 6 casus beschreven met oesofageale schade door acetylsalicylzuur.
ref 8 SPC Butazolidin (fenylbutazon) 22-03-13.		<u>Bw:</u> In geïsoleerde gevallen: oesophagitis, slokdarmulcus, goedaardige vernauwing van de slokdarm.
ref. 9 SPC Celebrex (celecoxib) 22-03-13.		<u>Bw:</u> Vaak: dysfagie. Zelden: slokdarmulceratie, oesofagitis.
ref. 10 SPC Enantyum (dexketoprofen) 30-06-11.		<u>Waarschuwing:</u> zoals met alle NSAID's, moet een voorgeschiedenis van oesofagitis nagekeken worden om de volledige genezing vast te stellen alvorens een behandeling met dexketoprofen trometamol te beginnen.
ref. 11 SPC Voltaren (diclofenac) 13-12-11.		<u>Bw:</u> Zeer zelden: oesofageale afwijking
ref. 12 SPC Arcoxia (etoricoxib) 18-03-13.		<u>Bw:</u> Vaak: oesofagitis.

ref. 13 SPC Ibuprofen PCH 10-11-08.		<u>Waarschuwing:</u> er is een verhoogd risico op slokdarmbloedingen bij patiënten die regelmatig alcohol drinken en langdurig ibuprofen gebruiken.
ref. 14 SPC Indometacine TEVA 11-09-12.		<u>Bw:</u> Andere bijwerkingen die kunnen optreden zijn ulceratie - enkel of multipel - van slokdarm met inbegrip van perforatie en bloeding.
ref. 15 SPC Movicox (meloxicam) 20-07-12.		<u>Waarschuwing:</u> er moet eerst worden gekeken of in de voorgeschiedenis van de patiënt sprake is van oesofagitis omdat dit totaal genezen moet zijn voordat de behandeling met meloxicam begonnen kan worden. Er dient routinematig aandacht te worden besteed aan het mogelijk terugkeren van dit soort aandoeningen bij patiënten die worden behandeld met meloxicam en hier in het verleden last van ondervonden. <u>Bw:</u> Zelden: oesofagitis.
ref. 16 SPC Naproxen Mylan 12-09-12.		<u>Bw:</u> Zelden: oesofagitis.

Opmerkingen:

- SPC's van Biofenac (aceclofenac) 12-12-12, Strepfen (flurbiprofen) 30-07-12, Orudis (ketoprofen) 20-04-12, Mebutan (nabumeton) 27-03-07, Piroxicam PCH 30-08-07, Sanalgin (propyfenazon/paracetamol/coffeine) 26-09-11 en Surgam (tiaprofeenzuur) 20-09-10 geven geen informatie.
- Omdat reflux veroorzaakt door NSAID's ook slokdarmsbeschadiging kan geven is gezocht naar artikelen waaruit blijkt dat de slokdarmschade niet wordt veroorzaakt door gastro-oesofageale reflux, maar door directe werking van het middel op de slokdarm.

Datum literatuursearch: 27-09-2013

Risicofactoren	Verminderde speekselvloed, hoge leeftijd, inname in liggende positie en inname met onvoldoende vloeistof.
Incidentie	

	Contra-indicatie	Actie	Datum
Beslissing deskundigen	Ja	Ja	18-11-2013